

BHAKTA KAVI NARSINH MEHTA UNIVERSITY

CBCS

Bachelor of Education (B.Ed.)

CURRICULUM

(For Two Years) Semester – III & IV

**Ordinance, Regulations and
CBCS B.Ed. Curriculum
Semester – III & IV**

Effective From – June – 2019

**BHAKTAKAVI NARSINH MAHETA UNIVERSITY
JUNAGADH**

Faculty of Education
Ordinances & Regulations for the Degree of
Bachelor of Education (Two Year B.Ed.)
(As per Choice Based Credit System)

Effective from June – 2019

OBJECTIVES

- (1) To prepare professional personnel required for primary upper-primary, Secondary and Higher Secondary Schools.
- (2) To prepare professional administrators and administrators for position of responsibility in educational institutes.
- (3) To prepare teachers dedicated and devoted to social services.
- (4) To prepare skilled teachers for working with advanced educational technology & scientific development.
- (5) To prepare highly motivated teachers to variety of school subjects.
- (6) To inculcate values necessary in the field of education in Indian setting.

O. B. Ed.-1

Any graduate from any discipline of study from the Bhakta Kavi Narsinh Maheta University or any other University recognized by the UGC with minimum 50% (percent) of marks as decided by the monitoring body from time to time, shall be eligible to seek admission for the B.Ed. programme.

O B. Ed.-2

To pass the whole B. Ed. Examination a student should clear all four Semester examination within a period of Seven years from the date of his/her registration, on expiry of Seven years he/she shall be required to register himself/herself as a fresh candidate and keep the attendance and appear and pass in all four semesters a fresh from First term onward in order to obtain the Degree of Bachelor of Education.

Provided however that a candidate who is not able to pass the whole examination within the period of Seven years from the date of First registration as stipulated above may be given renewal of registration on payment of prescribed fees.

Provided further that such a candidate is required to pass all the four Semester Examinations within four academic years from the date of renewal of registration such a candidate will not be eligible for exemption in individual papers.

However if the examination is consisting of papers and practical works, the candidate may be allowed to keep exemption only in theory papers.

O. B. Ed.-3

A candidate desiring to appear for the B. Ed. Examination shall undergo a regular course of study in an institution recognized by the authorized monitoring body and affiliated with the University.

O. B. Ed.-4

The B. Ed. Program is consisting of Semester – I & IV i.e. two academic years fulltime program consisting of total 21 papers each of 50 marks and a practical annual lesson of each method selected by the student for 25 marks.

The details of the paper is as under :

Core Courses		Each paper marks	Credit
CC – 1	Childhood and Growing up	100	6
CC – 2	Contemporary India and Education	100	6
CC – 3	Learning – Teaching and Action Research	100	6
CC – 4	Language Across the Curriculum	50	3
CC – 5	Gender, School and Society	50	3
CC – 6	Assessment for Learning	100	6
CC – 7	Knowledge and Curriculum	100	6
CC – 8	Creating an Inclusive School	50	3
CC – 9	Critical Understanding of ICT	50	3

Elective Courses

Elective Courses Semester – I, II, (Students have to select one method course from each group)

Group – A Methodology of Teaching – 1 (Each paper marks 50)

Semester – 1		Semester – 2	
EC – 1.1	Methodology of Gujarati	EC – 3.1	Methodology of Gujarati
EC – 1.2	Methodology of English	EC – 3.2	Methodology of English
EC – 1.3	Methodology of Mathematic	EC – 3.3	Methodology of Mathematic
EC – 1.4	Methodology of Social Science	EC – 3.4	Methodology of Social Science
EC – 1.5	Methodology of Accountancy	EC – 3.5	Methodology of Accountancy

Group – B Methodology of Teaching – 2 (Each paper marks 50)

Semester – 1		Semester – 2	
EC – 2.1	Methodology of Hindi	EC – 4.1	Methodology of Hindi
EC – 2.2	Methodology of Sanskrit	EC – 4.2	Methodology of Sanskrit
EC – 2.3	Methodology of Science	EC – 4.3	Methodology of Science
EC – 2.4	Methodology of Economics	EC – 4.4	Methodology of Economics
EC – 2.5	Methodology of Org. of Com. & Management	EC – 4.5	Methodology of Org. of Com. & Management

Group – C EPC Courses Semester I, II & IV (Each paper marks 50)

Semester	EPC	subject title
Semester - 1	EPC – 1	Reading & Reflecting of text book
Semester - 2	EPC – 2	Drama & Arts in Education
Semester - 4	EPC – 3	Understanding of Self
Semester - 4	EPC – 4	Information & Communication Skill (ICT)

Self Study Courses Semester I, II & IV**(Students have to select one content course as per syllabus from each group)****Group – A Content – 1 (Each paper marks 50)**

Semester – 1		Semester – 2	
SCC – 1.1	Gujarati Content	SCC – 3.1	Gujarati Content
SCC – 1.2	English Content	SCC – 3.2	English Content
SCC – 1.3	Mathematic Content	SCC – 3.3	Mathematic Content
SCC – 1.4	Social Science Content	SCC – 3.4	Social Science Content
SCC – 1.5	Accountancy Content	SCC – 3.5	Accountancy Content

Group – B Content – 2 (Each paper marks 50)

Semester – 1		Semester – 2	
SSC – 2.1	Hindi Content	SCC – 4.1	Hindi Content
SSC – 2.2	Sanskrit Content	SCC – 4.2	Sanskrit Content
SSC – 2.3	Science Content	SCC – 4.3	Science Content
SSC – 2.4	Economics Content	SCC – 4.4	Economics Content
SSC – 2.5	Org. of Com. & Management Content	SCC – 4.5	Org. of Com. & Management Content

Elective Courses Semester – IV**(Students have to select one Special field course from pool of papers)****(Each paper marks 50)**

Semester – 4	
EC – 5.1	Environment Education
EC – 5.2	Physical and Health Underlying In Yog
EC – 5.3	Indian Education System
EC – 5.4	Career Guidance

O. B. Ed.-5

Student is required to fulfill the following practice teaching work within the time span of four semesters and is supposed to keep necessary records.

No.	Aspect	Method - 1	Method – 2	Total
1	Micro Lessons	03	03	06
	Bridge Lessons	02	02	04
	Practice Lessons	03	03	06
	Stray Lessons	05	05	10
	Unit Lessons	01	01	02
	Observation of the Lesson taught by Fellow Students	38		38

O. B. Ed.-6

Student is required to complete following Project work withing the time span of four semesters.

Project – 1 Under this project a student has to select any one popular standardized psychological test and administer it in a class of minimum 30-40 students and concerned report should be submitted within required time period.

Project – 2 Under this project a student has to prepare Teaching Learning material (TLM) which can be used in class room teaching and submit its details within required time period.

Project – 3 Under this project a student has to undergo an action research on any of school problems relating to class room teaching or management of the school and submit its report in proper format within required.

O. B. Ed. – 7

Student is required to submit 10 assignments during the program each taken from core course one to five within required time period.

O. B. Ed. – 8

Student is required to appear in all pre semester examinations. Further it is specified that the students will be getting concert weightage of marks as stipulated in format of the course.

O. B. Ed. – 9

Students is required to attend following field specific activities

- Off Campus : Under this aspect students are supposed to perform academic as well as co-curricular activities in other than a practicing schools. During off campus period, students can either stay at the selected place or can go home, but he/she should be at practices school on prescribed time.
- Internship : Under this aspect student are supposed to work at a school as full time trainee teacher for minimum 14 weeks and to learn academic as well as administrative work.

O. B. Ed. – 10

Students are supposed to appear and give annual practical lessons one each of his/her selected teaching methods. He/She is supposed to bring with him/her concern record of all practice teaching work done by him/her during the program.

O. B. Ed. – 11

Student are supposed to appear and give computer practical exam as specified in the syllabus.

O. B. Ed. – 12

Students are supposed to appear with all necessary record of practical work done by him/her during the program at viva-voce exam and submit the same on demand by the examiner/s appointed by the University.

O. B. Ed. – 13

Medium of instruction & examination shall be English, Hindi or Gujarati as the case may be which will not be changed during the entire Degree programme.

O. B. Ed. – 14

The Choice Based Credit System (CBCS) Programme of the University is a comprehensive and continuous evaluation programme and minimum attendance of 75% is mandatory for the students Non – Compliance of this requirement may amount in to rejection of the concemed term (Semester).

O. B. Ed. – 15

Admission granted by the centralized admission committee / affiliated college / institution to any student shall be provisional till the enrolment/registration/enlistment is made by the University & in case the admission is granted on the base of provisional eligibility certificate, the conditions & instruction given by the University should be complied within the time limit fixed by the University or latest by the beginning of next semester. Otherwise term kept by such a student will be forfeited and no fees on any account will be refunded.

O. B. Ed. – 16

A candidate at the University Semester End Examination fails to obtain minimum marks for passing in particular course/ subject he/she will be required to reappear in that course/subject without keeping term for that semester. The candidate will have to reappear in the Semester End Examination by paying fresh examination fee along with application form. Such candidate, when he/she obtains minimum or more than minimum marks for passing in the subject / course his/her marks of reappearance will be carried forward for his/her class/CGPA.

O. B. Ed. – 17

Every affiliated College or Institution shall have to take appropriate measure against Ragging & Gender problems in College/Institution. The word College/Institution includes College building, Sports complex, Hostels and such other components which are within the purview of the Collge.

In case of occurrence of any such incident the violator shall be dealt with very seriously and appropriate stringent action be taken by the Principal of the College observing the principle of natural justice. The Head of College may appoint a Committee to inquire in to the matter which will also observe the principle of natural justice. The committee will submit its report to the head of college who may take further necessary action in the matter.

O. B. Ed. – 18

All admitting authority (Including the College/University Department/ P. G. Centre/Institute or centralized admission committee etc.) will have to strictly observe the provisions of reservation policy of the Govt./U.G.C./Rehabilitation Council of India etc. Before admission process is undertaken, the authority will ascertain quota & number of seats available for reserved class candidates and allotted to the eligible candidates. The data based information should be provided to the University only after conclusion of the entire process of admission.

O. B. Ed. – 19

To successfully complete a course, candidate will be required to obtain minimum 40% in Internal Examinations and 40% in External Examinations and should have also obtained 40% of marks in aggregate in each of the course and necessary credits as prescribed in the syllabus.

R. B. Ed. – 1

- (1) To pass the B.Ed. first to third Semester Examination, the candidate must obtain minimum 40% of marks in each course.
- (2) To pass the B.Ed. fourth semester examination, a candidate must have passed B.Ed. first to third Semester examination and he/she must obtain 40% of Marks in each course.

R. B. Ed. – 2

Candidate will be awarded class if he obtains the marks shown against each class for semester- I to IV separately.

Grade Points

Grade Points	Description	% of Marks	Division/Grade
10	Outstanding	$m \geq 90$	First/O
9	Excellent	$80 \leq m < 90$	First/A
8	Very Good	$70 \leq m < 80$	First/B
7	Good	$60 \leq m < 70$	First/C
6	Fair	$50 \leq m < 60$	Second/D
5	Average	$40 \leq m < 50$	Pass/E *
4	Dropped	$30 \leq m < 40$	F **
1	Dropped	$20 \leq m < 30$	F **
0	Dropped	$m < 20$	F **

Award of Class

Remark	CGPA	Grade
First Class with O	$CGPA \geq 9.00$	O
First Class with A	$8.00 \leq CGPA < 9.00$	A
First Class with B	$7.00 \leq CGPA < 8.00$	B
First Class with C	$6.00 \leq CGPA < 7.00$	C
Second Class with D	$5.00 \leq CGPA < 6.00$	D
Pass Class with E *	$4.00 \leq CGPA < 5.00$	E
Dropped - F	$CGPA < 4.00$	F

Grade Point Average = $\sum (\text{Credit} * \text{Grade Points}) / \text{Total credits}$

Equivalent Percentage = $CGPA * 10$

Cumulative Grade Point Average (CGPA) is computed as

$CGPA = \sum (\text{Credit} * \text{Grade Points}) / \text{Total Semesters credit}$

R. B. Ed. – 3

Candidate must forward his application for admission to University examination to the Registrar on or before the prescribed date with a Certificate of attendance duly signed by the principal along with the examination fees fixed by the University.

R. B. Ed. – 4

Thirty percent internal evaluation shall be within the exclusive purview of the concerned affiliated College with requires purity, transparency accuracy in the evaluation & assessment of students. Benefits of Re-assessment scheme will not be made available to the students in this regards.

R. B. Ed. – 5

The following are the subjects for study of B.Ed.

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી બી.એડ્. પ્રશ્નપત્ર માળખું

70 ગુણના પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ક્રમ	ગુણ (1 પ્રશ્નના)	પ્રશ્નની સંખ્યા	ઉત્તર આપવાના પ્રશ્નો	ગુણ (વિકલ્પ સાથે)	ગુણ (વિકલ્પ વિના)
1	01	10	10	10	10
2	02	12	10	24	20
3	40	07	06	28	24
4	08	03	02	24	16
	કુલ	32	28	86	70

- પ્ર.1 નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ – 10
 પ્ર.2 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (12 માંથી 10) ગુણ – 20
 પ્ર.3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 06 પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (7 માંથી 6) ગુણ – 24
 પ્ર.4 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 02 પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ લખો. (3 માંથી 2) ગુણ – 16
 કુલ ગુણ – 70

35 ગુણના પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ક્રમ	ગુણ (1 પ્રશ્નના)	પ્રશ્નની સંખ્યા	ઉત્તર આપવાના પ્રશ્નો	ગુણ (વિકલ્પ સાથે)	ગુણ (વિકલ્પ વિના)
1	01	05	05	05	05
2	02	06	05	12	10
3	04	06	05	24	20
	કુલ	17	15	41	35

- પ્ર.1 નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ – 05
 પ્ર.2 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 05 પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (6 માંથી 5) ગુણ – 10
 પ્ર.3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 04 પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ લખો. (6 માંથી 5) ગુણ – 20
 કુલ ગુણ – 35

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ
બી.એડ. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ
એકંદર ગુણભાર અને ક્રેડિટ

Sem.		Theory			Practical			Total		
		Hours	Credit	Marks	Hours	Credit	Marks	Hours	Credit	Marks
I	External	405	27	315	195	13	-	600	40	625
	Internal			135			175			
	Total			450			175			
II	External	405	27	315	195	13	-	600	40	625
	Internal			135			175			
	Total			450			175			
III	External			-	600	40	235	600	40	625
	Internal			-			390			
	Total			-			625			
IV	External	450	30	350	150	10	125	600	40	625
	Internal			150			-			
	Total			500			125			
Total	External	1260	84	980	1140	76	360	2400	160	1340
	Internal			420			740			1160
	Total			1400			1100			2500

વિષય જૂથ – ૧ : (૧) ગુજરાતી (૨) અંગ્રેજી (૩) ગણિત (૪) સામાજીક વિજ્ઞાન (૫) નામાનાં મૂળતત્ત્વો
વિષય જૂથ – ૨ : (૧) હિન્દી (૨) સંસ્કૃત (૩) વિજ્ઞાન (૪) અર્થશાસ્ત્ર (૫) વાણિજ્ય વ્યવસ્થા

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ
બી.એડ. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 3
Block Teaching & Internship

Framework for B.Ed. Course Semester – 3 Block Teaching (1 Week)						
Sr.No.	Title (Activity)	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	પ્રાર્થના સભા (પ્રશિક્ષણાર્થીની સામેલગીરી અને સંચાલન)	15	1	25	0	25
2	બુલેટીન બોર્ડ	15	1	25	0	25
3	સહઅભ્યાસીક પ્રવૃત્તિ (સંચાલન)	15	1	25	0	25
4	મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી	15	1	15	10	25
TOTAL		60	4	90	10	100

Sr.No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	છૂટાપાઠ + અવલોકન	60	4	50	0	50
2	એકમપાઠ + અવલોકન (નિદાન-ઉપચાર)	60	4	50	0	50
TOTAL		120	8	100	0	100

Framework for B.Ed. Course Semester – 3 Internship (14 Week)								
Assignment/Task/Practical Work (evaluated by college personnel)				Work to be done (evaluated by school personnel)				
Title	Hours	Credit	Mark	Title	Hours	Credit	Mark	
વ્યક્તિ અભ્યાસ	150	10	25	શાળા અહેવાલ	195	13	10	
ક્રિયાત્મક સંશોધન			50	શિક્ષક લોગ બુક			50	
શિક્ષકના પાઠનું અવલોકન			25	સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ અને સહ અભ્યાસીક પ્રવૃત્તિ			25	
સામાજિક કાર્ય			25	વહીવટી પત્રક			25	
							છૂટાપાઠ(પ)	50
							સ્કૂલ કેલેન્ડર સમીક્ષા	15
TOTAL	150	10	125	TOTAL	195	13	175	

ઈન્ટર્નશીપનું મૂલ્યાંકન (1 Week)

Sr.No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	શિક્ષકપદ માટે આવેદનપત્ર અને પ્રત્યક્ષ મુલાકાત	15	1	25	0	25
2	આંતરિક વાઈવા	30	2	50	0	50
3	(યુનિવર્સિટી) બાહ્ય વાઈવા	30	2	0	50	50
TOTAL		75	5	75	50	125

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ
બી.એડ. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર –4

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC6	અધ્યયન માટેનું મૂલ્યાંકન	90	6	30	70	100
CC7	જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ	90	6	30	70	100
CC8	સમાવેશી શાળા	45	3	15	35	50
CC9	ICT	45	3	15	35	50
EPC 3	સ્વની સમજ	45	3	15	35	50
EC 5.1	પર્યાવરણ શિક્ષણ	45	3	15	35	50
EC 5.2	કારકિર્દી માર્ગદર્શન અને સલાહ					
EC 5.3	ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલી					
EC 5.4	સ્વાસ્થ્ય અને શા.શિ. અંતર્ગત યોગ					
SSC 5	જૂથ-૧	45	3	15	35	50
SSC 6	જૂથ-૨	45	3	15	35	50
	TOTAL	450	30	150	350	500

પ્રોક્ટિકલ વર્ક

Assignment / Task / Practical Work-Semester - 4

Sr.No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	EPC-4 માહિતી અને પ્રત્યાયન તકનીકી (ICT) (40 Practical + 35 MCQ Paper)	90	6	0	75	75
2	વાર્ષિક પાઠ (1 +1)	45	3	0	50	25 + 25
	TOTAL	135	9	0	125	125

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : CC - 6	અધ્યયન માટેનું મૂલ્યાંકન Assessment for Learning	કુલ ગુણ : 100 Credit : 6 Hours : 90
--------------------------------	---	---

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – માપન અને મૂલ્યાંકનનો પરિચય મેળવે. – શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રની જુદી જુદી પ્રયુક્તિઓ વિશે સમજે અને તેની ગણતરીઓ કરે. – શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રની વિવિધ પ્રયુક્તિઓ સંદર્ભે ગણતરીઓ કરે. – સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન વિશે સમજે. – વિદ્યાર્થીઓને મૂલ્યાંકનને આધારે પ્રતિપોષણ આપે. – વિદ્યાર્થીઓ માટે સંગૃહિત પ્રગતિપત્રકના પરિમાણો વિશે સમજે.
---------------------	--

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન		25%
	1.1 માપન અને મૂલ્યાંકનનો અર્થ અને તે બંને વચ્ચેનો તફાવત 1.2 મૂલ્યાંકનની અધ્યયનમાં રચનાત્મક તરાહો 1.3 અધ્યયન મૂલ્યાંકન અને અધ્યયન માટેની મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો તફાવત 1.4 મૂલ્યાંકનના હેતુઓ 1.5 પ્રવર્તમાન મૂલ્યાંકનની તાર્કિક સમીક્ષા 1.6 મૂલ્યાંકન, માપન, વિકાસ, ગુણાંકન અને પરીક્ષણનું સ્પષ્ટીકરણ	<ul style="list-style-type: none"> – ચર્ચા પદ્ધતિ – સ્વાધ્યાય – સ્વઅધ્યયન – અનુભવ – ચાર્ટર્સ નિર્માણ 	
2	શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્ર		25%
	2.1 શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રની સંકલ્પના અને શિક્ષક માટે ઉપયોગિતા 2.2 આવૃત્તિ વિતરણ અને તેના પર આધારિત આલેખ સ્તંભાલેખ અને આવૃત્તિ બહુકોણ 2.3 મધ્યવર્તી સ્થિતિનાં માપ : સંકલ્પના અને ગણતરી (મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક) 2.4 ચલિતતાનાં માપ : સંકલ્પના અને ગણતરી (વિસ્તાર, પાદસ્થ વિચલન અને પ્રમાણ વિચલન)	<ul style="list-style-type: none"> – પરિસંવાદ – જૂથચર્ચા – કાર્યશાળા – ટીમટીચિંગ 	

3	સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન		25%
	3.1 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અંતર્ગત SA, FA 3.2 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન સ્વરૂપ અને મહત્વ	- ચર્ચા	
4	પ્રતિપોષણ અને અહેવાલ		25%
	4.1 વિકાસાત્મક અને સ્વ મૂલવણીમાં પ્રતિપોષણ એક જરૂરી ઘટક તરીકે. 4.2 મૂલ્યાંકનમાં પ્રતિપોષણનો ઉપયોગ : અધ્યાપન શાસ્ત્ર, નિર્ણય પ્રક્રિયા, સલાહ અને પ્રેરણા 4.3 શિક્ષક પ્રતિપોષણના પ્રકારો : લેખિત, મૌખિક, વિવેચનાત્મક 4.4 અધ્યેતાની સર્વગ્રાહી પ્રોફાઈલનો વિકાસ અને જાળવણી 4.5 અધ્યાપનશાસ્ત્રના ભવિષ્યના નિર્ણયના આધારરૂપે પ્રતિપોષણ 4.6 અધ્યેતા પ્રોફાઈલનો સંગૃહિત અહેવાલ	- નિદર્શ પાઠ, જૂથકાર્ય અને સિમ્યુલેશન. - કાર્યશાળા - નિરીક્ષિત - સ્વાધ્યાય	

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

- 1 ઉત્તર બુનિયાદી વિદ્યાલયના કોઈ એક ધોરણના શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનો અભ્યાસ કરવો.
- 2 દસ સ્થાનિક પાઠ કે ચર્ચા પાઠનું નિરીક્ષણ કરી સહપાઠીને મૌખિક અને લેખિત પ્રતિપોષણ આપે.
- 3 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના FA વિભાગનો લેખિત સ્વાધ્યાય તૈયાર કરવો.
- 4 કોઈ બે વર્ગના પરિણામોની સરાસરી અને પ્રમાણ વિચલન ગણી તુલના કરવી.
- 5 કોઈ એક શાળાના એક વર્ગના પરિણામ પરથી ત્રણ વિષયોના પ્રાપ્તિાંકોની આલેખાત્મક રજૂઆત કરવી.

સંદર્ભ સૂચિ

1. Arunima Kumari (2008). An Introduction to Research Methodology. Udaipur : ATPA.
2. Tom, Kubiszyn and Gary Bosich. (1990). Educational Testing and Measurement. USA : Harper Collins Publication.
3. *एत्पा एस.पी.*(1999). *आधुनिक मापन तथा मूल्यांकन इलाहाबाद : शारदा पुस्तक भवन.*
4. *पाठक पी.डी.* *भारतीय शिक्षा और उसकी समस्याएँ. आ.रा : विनोद पुस्तक मंदिर.*
5. ઉચાટ ડી. એ.(2009). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનોમાં સંશોધન પદ્ધતિશાસ્ત્ર સાહિત્ય મુદ્રણાલય, પ્રા.લિ.
6. અંબાસણા, અનિલ. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની સંરચના. રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.

7. ત્રિવેદી મનુભાઈ અને પારેખ બી. યુ. (1994). શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
8. પટેલ, મોતીભાઈ અને અન્ય.(2008). અધ્યયન – અધ્યાપન પ્રક્રિયા તથા શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન અમદાવાદ : બી.એસ.શાહ પ્રકાશન.
9. પટેલ, આર. એસ.(2008). શૈક્ષણિક સંશોધન માટે આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિ અમદાવાદ : જય પબ્લિકેશન.
10. શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન, ગાંધીનગર : માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ.
11. શેઠ, બી.એમ. અને અન્ય(1976). મનોવિજ્ઞાનમાં આંકડાશાસ્ત્ર, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર –4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : CC - 7	જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ Knowledge and Curriculum	કુલ ગુણ : 100 Credit : 6 Hours : 90
--------------------------------	---	---

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષણના જ્ઞાનાત્મક આધારની સમજ કેળવે. – શિક્ષણ અને જ્ઞાન નિર્માણની આધુનિક પદ્ધતિઓની સમજ કેળવે. – જ્ઞાન પ્રાપ્તિના વિવિધ સ્ત્રોતો અને શિક્ષણના સામાજિક આધારો વિશે સમજે. – લોકતાંત્રિક સમાજ નિર્માણમાં શિક્ષણની ભૂમિકા.
---------------------	--

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	શિક્ષણના જ્ઞાનાત્મક આધાર		25%
	1.1 શિક્ષણના વિવિધ આધારો : (1) તાત્વિક : ગાંધીજી, ટાગોર (જ્ઞાનનું સ્વરૂપ, અભ્યાસક્રમ, શાળા, શિક્ષક, પદ્ધતિ, શિસ્ત) (2) સામાજિક : ડૉ. આંબેડકર, જે. કૃષ્ણમૂર્તિ (જ્ઞાનનું સ્વરૂપ, અભ્યાસક્રમ, શાળા, શિક્ષક, પદ્ધતિ, શિસ્ત) 1.2 જ્ઞાનાત્મક આધાર : કેટલીક સંકલ્પનાઓ – જ્ઞાન અને કૌશલ્ય – જ્ઞાન અને માહિતી – શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ – તર્ક (reason) અને માન્યતા (belief)	<ul style="list-style-type: none"> – જૂથચર્ચા – પરિસંવાદ – ટીમટિચીંગ – વ્યાખ્યાન 	
2	શિક્ષણ અને જ્ઞાન નિર્માણની આધુનિક પદ્ધતિઓ		25%
	2.1 બાળકેન્દ્રી શિક્ષણ, પ્રવૃત્તિ કેન્દ્રી (સંકલ્પના, પ્રકાર, ઉપયોગિતા અને આ સંદર્ભે મહત્ત્વા ગાંધીના વિચાર) 2.2 શોધ કેન્દ્રીત (સંકલ્પના, પ્રકાર, ઉપયોગિતા અને આ સંદર્ભે ડયૂઈના વિચાર) 2.3 સંવાદ કેન્દ્રીત (સંકલ્પના, પ્રકાર, ઉપયોગિતા અને આ સંદર્ભે પ્લેટો અને ગાંધીના વિચાર)	<ul style="list-style-type: none"> – કાર્યશાળા – પરિસંવાદ – વ્યાખ્યાન 	

3	પ્રવર્તમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ		25%
	3.1 સમાજ અને શિક્ષણ	– જૂથચર્યા	
	3.2 સંસ્કૃતિ અને શિક્ષણ	– પરિસંવાદ	
	3.3 આધુનિકતા અને શિક્ષણ	– વ્યાખ્યાન	
4	સમાજવાદી સમાજ અને શિક્ષણ		25%
	4.1 લોકશાહી અને શિક્ષણ	– પ્રોજેક્ટ	
	4.2 વ્યક્તિ સ્વાતંત્ર્ય અને શિક્ષણ	– પરિસંવાદ	
	4.3 ઔદ્યોગિકીકરણ અને શિક્ષણ	– ચર્યા સભા	

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

- 1 ધોરણ 6 થી 8ના કોઈપણ એક પાઠ્યપુસ્તકની સમીક્ષા.
- 2 કોઈ એક ગામની મુલાકાત લઈ સમાજ નવરચના માટે સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ (પ્રાર્થના, સફાઈ, પ્રદર્શન ઈત્યાદિ) દ્વારા ક્ષેત્રકાર્ય કરી અહેવાલ તૈયાર કરે.
- 3 સમાજમાં પ્રવર્તમાન મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓ પર જૂથચર્યા કરી શિક્ષકની ભૂમિકાનો ખ્યાલ મેળવી અહેવાલ રજૂ કરે.
- 4 સર્વધર્મ સમભાવના વિકાસમાં શિક્ષણની ભૂમિકા ઉપર ચર્યાસભાનું આયોજન કરી અહેવાલ તૈયાર કરે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. મદાન, પૂ. (2014). શિક્ષા કે દર્શનિક એવં સાજશાસ્ત્રીય આધાર. આગરા : અગ્રવાલ પબ્લિકેશન.
2. રૂહેલા, એસ.પી.(2014). શિક્ષા કેદર્શનિક એવં સાજશાસ્ત્રીય આધાર. આગરા : અગ્રવાલ પબ્લિકેશન.
3. દુબે, એસ.પી.(2014). પાઠ્યક્રમ કા વિકાસ. ઇલહાબાદ : શારદા પુસ્તકલ પ્રકાશન.
4. રાવલ, ન. વિ. (2011), કેળવણીની તાત્વિક અને સમાજશાસ્ત્રીય અધારશીલાઓ, અમદાવાદ : નીરવ પ્રકાશન
5. Wiles Jon, W. and Bondi, J. C. (2014). Curriculum Development : A Guide to Practice (9e) : Pearson Higher Ed USA
6. Hilda & Taba (1962). Curriculum Development : Theory and Practice, Harcourt, Brace & World.
7. Dewey, J. (2004), Democracy and Education. Courier Dover Publications.
8. Batra, P. (2005). Voice and agency of Teachers : Missing link in national curriculum framework (2005). Economic and Political Weekly, 4347 – 4356.
9. NCERT (2000). National Curriculum Framework for school education. New Delhi : NCERT.
10. NCERT (2005). National Curriculum Framework for school education. New Delhi : NCERT.
11. NCERT (2009). National Curriculum Framework for Teacher education. New Delhi : NCERT.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર –4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : CC 8	સમાવેશી શાળા નિર્માણ Creating an Inclusive School	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
------------------------------	---	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – સમાવેશી શિક્ષણ વિશેની સમજ કેળવે. – વિભિન્ન પ્રકારની વિકલાંગતા વિશે સમજે. – સમાવેશી શિક્ષણ અંગે વિવિધ સંસ્થાઓના યોગદાનથી પરિચિત થાય. – બાળ અધિકારો વિશે સમજ કેળવે. – સમાવેશી શિક્ષણ સંદર્ભે વિવિધ જોગવાઈઓ/ભલામણોની સમજ કેળવે. – સમાવેશી શિક્ષણ સંદર્ભે માતા-પિતા, શિક્ષક, વહીવટકર્તા અને સમાજની ભૂમિકા વિશે સમજ કેળવે.
---------------------	--

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	સમાવેશી શિક્ષણ		25%
	1.1 સમાવેશી શિક્ષણની સંકલ્પના, લાક્ષણિકતા અને મહત્ત્વ 1.2 વિભિન્ન પ્રકારની વિકલાંગતા – અંધ – મૂક બધીર – શારીરિક વિકલાંગ – માનસિક વિકલાંગ	– પરિસંવાદ – મુલાકાત – જૂથ ચર્ચા	
2	બાળ અધિકારો સંદર્ભે વિવિધ સંસ્થાઓનો પરિચય		25%
	2.1 RCI (Rehabilitation Council of India) ભારતીય પુનઃ સ્થાપના પરિષદ 2.2 NCPCR (National Commission for protection of Child Rights) રાષ્ટ્રીય બાળ અધિકાર સંરક્ષણ આયોગ 2.3 બાળ અધિકારો સંદર્ભે યુનેસ્કો સંમેલન : 1989 2.4 વિકલાંગોના અધિકારો સંદર્ભે યુનેસ્કો સંમેલન : 2006	– સ્વાધ્યાય – પરિસંવાદ	

3	સમાવેશી શિક્ષણ સંદર્ભે ગુણવત્તા સુધારણા		25%
	3.1 શિક્ષણનો અધિકાર : 2009માં સમાવેશી શિક્ષણ અંગેની ભલામણો 3.2 સર્વશિક્ષા અભિયાનમાં સમાવેશી શિક્ષણની સંકલ્પના અને કાર્યક્રમો 3.3 સંકલિત બાળવિકાસ યોજના (ICDS)	– સ્વાધ્યાય – પરિસંવાદ	
4	સમાવેશી શિક્ષણ સંદર્ભે ભૂમિકા		25%
	4.1 શિક્ષકની ભૂમિકા 4.2 માતા-પિતાની ભૂમિકા 4.3 વહીવટકર્તાની ભૂમિકા 4.4 સમાજની ભૂમિકા	– મુલાકાત – ચર્ચા સભા	

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

1	અંધજન મંડળની મુલાકાત લઈ ફોટોગ્રાફ સાથે અહેવાલ તૈયાર કરવો.
2	બહેરા-મુંગાની શાળાની મુલાકાત લઈ ફોટોગ્રાફ સાથે અહેવાલ તૈયાર કરવો.
3	માનસિક વિકલાંગ બાળકોની સંસ્થાની મુલાકાત લઈ ફોટોગ્રાફ સાથે અહેવાલ તૈયાર કરવો.
4	વિવિધ પ્રકારના વિકલાંગોને ઉપયોગી વેબસાઈટની યાદી તૈયાર કરવી. RCI (Rehabilitation Coouncil of India). NCPCR (National Commission for Protection of Child Rights)

સંદર્ભ સૂચિ

1.	Booth, T., Ainscow, M., Black-hawkins, K., Vaughan, M., & Shaw, L. (2000). Index for inclusion : Developing Learning and participation in school. Centre for Studies on Inclusive Education.
2.	COI. (1986). National policy of education. COI.
3.	COI. (2009). The right of children to free and compulsory education act. 2009 http://mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/rte.pdf
4.	COI. (2011). Sarva shiksha abhiyan – Framework for implimantation based on the right of children to free and compulsory education act, 2009, COI
5.	http://www.upefa.com/upefawed/admin/myupload/SSA_Frame_work_(revised)_9-6-2011.pdf .
6.	UNESCO. (1989). UN convention on the rights of the children. UNESCO.
7.	UNESCO. (2006). United Nations convention on the rights of persons with disabilities. UNESCO.
8.	UNESCO. (2009). Policy guidelines on incursion in education. UNESCO.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : CC - 9	Critical Understanding of ICT	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
--------------------------------	----------------------------------	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> - To developes skill to perform practicals on computer. - To aware basic peripherals of computer. - Usage of computer in education & analysis - Practically perform installation & other utilities. - To perform practical work in Word, Excel, Powerpoint & Usage in education
---------------------	---

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	Computer Basic		20%
	1.1 Computer generatiuns. 1.2 Concept of Software & Hardware 1.3 Types of computers. 1.4 Input and Output devices 1.5 Storage : Units, devices (CD, DVD, Blueray, Pendrive, Hard disk)	- Demostration	
2	Operating System		20%
	2.1 Microsoft Windows 7 2.2 Desktop typical window, File and Folder management. 2.3 Network : meaning types. 2.4 Android : History, Version (Name only)	- Presitation	
3	Office – 2007		30%
	3.1 MS Word – 2007 : Typical window, working with document, Formatting, Fonts, Printing. 3.2 Ms Excel – 2007 : Typical window, working with formula (sum, max, min, result, rank, gread) 3.3 MS Power Point – 2007 : Typical window, making presentation, inserting, sound, vedio file, animation.	- Presitation - Assgnment	

4	Productivity Tools		30%
4.1	Internet : meaning, history, merits & demerits.	- Presentation - Assgnment	
4.2	Google input tools Gujarati : installation and working with it.		
4.3	Google services : Gmail, G Drive, Google Docs, Google map (Introduction and Uses)		
4.4	Blogging : Step to create new blog.		

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

1	કમ્પ્યુટરની પાયાની ક્રિયાઓનું વિવિધ ભાષામાં પેરેગ્રાફ ટાઈપ કરી ફોર્મેટીંગ કરવું.
2	સ્પ્રેડશીટ સોફ્ટવેરની મદદથી ૧૦ વિદ્યાર્થીનું પરિણામપત્રક તૈયાર કરવું.
3	ઈન્ટર્નશીપ કાર્યક્રમનું અહેવાલ લેખન વર્ડમાં તૈયાર કરવું.
4	પોતાના કોઈ એક વિષયનું કોઈ એક એકમનું પ્રેઝન્ટેશન તૈયાર કરવું.

સંદર્ભ સૂચિ

1.	April, Marine & others Internet : getting started, New Jersey : PTR Prentice Hall, Englewood cliffs.
2.	Brenden Tangney (1998), Local area Networks and their applications. UK : Brenden Tangney prentice Hall, International LTD.
3.	Chauhan, N. B. & Others, Information Technology for Agricultural Production, Education & Management. Delhi : Satish serial publishing house Express tower, Azadpur.
4.	Julio sanchez, Maria P. canton(1992), IBM micro computer Assembly L. in 10 programming lesson. New Jersey : prentice Hall, Englewood cliffs.
5.	Mujibul Hasan Siddiqui (2007), Technology in Teacher Education. New Delhi : APH Publishing corporation Ansari Road, Dariya ganj.
6.	T.M.Samuel, maria Samuel (2008), Handbook of I.T. New Delhi : Commonwealth publication Ansari road.
7.	V.P.Ramanujam (1 st edition 2001), Computer education. New Delhi : Amittal publication, Dariya ganj.
8.	અંબાસણા અનિલ, નેટવર્ક ટેકનોલોજી, રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી
9.	અંબાસણા અનિલ, તમારા કમ્પ્યુટરને ઓળખો, રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી
10.	www.gujaratvidyapith.org
11.	www.gseb.org
12.	www.gcert.gujarat.gov.in
13.	www.ncert.org
14.	http://nroer.gov.in

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : EPC - 3	'સ્વ' ની સમજ Understanding of Self	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
---------------------------------	---------------------------------------	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – 'સ્વ'ની અને બીજાની માન્યતાઓ, ધારણાઓ, લાગણીઓ અને મહત્ત્વકાંક્ષાઓને સમજે. – 'સ્વ'નું વિશ્લેષણ, સ્વમૂલ્યાંકન, સંજોગો/પરિસ્થિતિ સાથે અનુકૂલન થવાની સમજ અને ક્ષમતા વિકસે. – 'સ્વ'ની તથા વિદ્યાર્થીઓની ક્ષમતાઓ તથા મર્યાદાઓ ઓળખે અને તેને અનુરૂપ સર્જનાત્મક બનવાની તથા મૌલિક બનવાની ક્ષમતા વિકસાવી વ્યક્તિત્વ ઘડતર અંગે સમજ કેળવે. – વ્યક્તિગત અને સામુદાયિક સંગઠન ક્ષમતા (Team building). કર્તવ્યનિષ્ઠા, અન્યો માટેની જવાબદારી અને સંઘર્ષ વિશેની સમજ કેળવે. – સામાજિક માળખાને સમજે અને સમાનતા, લોકશાહી અને સામાજિક ન્યાય પ્રત્યે સંવેદનશીલતા કેળવે.
---------------------	--

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	પ્રશિક્ષણાર્થી તરીકે 'સ્વ' અને અન્યની ઓળખ		25%
	1.1 'સ્વ'ની ઓળખ અને જરૂરિયાતોની સમજ (સુખ અને સુવિધા) 1.2 'સ્વ'ની માન્યતાઓ અને જાણકારી 1.3 'સ્વ'ના અનુભવો 1.4 'સ્વ' અને અન્યની લાગણીઓ તથા મહત્ત્વકાંક્ષાઓ (વ્યક્તિગત અને શિક્ષક બનવાની મહત્ત્વકાંક્ષાઓ)	<ul style="list-style-type: none"> – સંવાદ દ્વારા – સંવાદ દ્વારા ઉદાહરણો દ્વારા – પ્રતિભાવો દ્વારા (લેખિત/મૌખિક) – કાર્યશિબિર દ્વારા 	
2	પરિવાર અને સમાજમાં સંવાદિતા – પ્રશિક્ષણાર્થી સંદર્ભે		25%
	2.1 પરિવારમાં સંવાદિતા અંગેની સમજ 2.2 વિશ્વાસનો અર્થ વિશ્વાસ વધારવાની સમજ 2.3 શાળામાં પરિવારના રૂપમાં સંવાદિતા 2.4 સમાજમાં સંવાદિતા અંગેની સમજ (પરિવાર થી વૈશ્વિક પરિવાર સુધી સંવાદિતા)	<ul style="list-style-type: none"> – ચર્ચા – સ્વ અનુભવો અને પ્રેરણા – સમૂહજીવનનાં કાર્યો (પ્રાર્થના, સફાઈ, રસોઈ) – કાર્ય વહેંચણી અને અમલ 	

3	પ્રશિક્ષણાર્થીનું વ્યકિતત્વ ઘડતર અને મૂલ્યો		25%
	3.1 વ્યકિતગત ઘડતરની સંકલ્પના 3.2 'સ્વ'નું વ્યકિતત્વ ઘડતર અને શિક્ષકનું વ્યકિતત્વ ઘડતર 3.3 શિક્ષકનાં મૂલ્યોની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 3.4 શિક્ષક તરીકે લોકશાહીના, નૈતિકતાના અને સામાજિક મૂલ્યો	– ચર્ચા – કાર્ય શિબિર – સ્વાધ્યાય – ચાર્ટસ, પ્રદર્શન – મૂલ્યલક્ષી કાર્યક્રમો	
4	સામાજિક પરિવર્તનના ક્ષેત્રે સર્જનશીલતાનો વિકાસ		25%
	4.1 શિક્ષક દ્વારા સામાજિક પરિવર્તન 4.2 પ્રત્યાયનકાર તરીકેની ભૂમિકા 4.3 ડર અને પૂર્વગ્રહરહિત વાતાવરણ નિર્માણની સમજ 4.4 વિદ્યાર્થીઓની સર્જનશીલતાનો વિકાસ (નાટકો, કલા, સંગીત, કારીગરી, વિવિધ સ્પર્ધાઓનું આયોજન)	– જૂથચર્ચા – તજજ્ઞનું વક્તવ્ય – અનુભવોનું વર્ણન – નાટક, કલા – વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ – વિવિધ સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ	

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

- 1 સ્વની ઓળખ માટે કાર્યશિબિરનું આયોજન કરી જૂથકાર્યમાં જોડાવવું.
- 2 છાત્રાલયમાં એક પરિવારના રૂપમાં સંવાદિતા સ્થાપિત કરવા, આયોજન બનાવીને અમલ કરવો.
- 3 સમાજમાં માનવમૂલ્યો પ્રસ્થાપિત કરવા માટે વિવિધ મૂલ્યલક્ષી કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવું.
- 4 કાર્યશિબિરના સંદર્ભે ચાર્ટ બનાવી પ્રદર્શન ગોઠવવું.

સંદર્ભ સૂચિ

1. Gaur, R. R., Sangal, R., 8 Bangaria, G. P. Human Values & Professional ethics.
2. ના રાજ, ઇ. માનવ વ્યવહાર દર્શન, સરદાર શહર (રાજસ્થાન), વિદ્યામંદિર
3. મહેતા, બબલભાઈ, સમૂહજીવનનો આચાર, નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : EC – 5.1	પર્યાવરણ શિક્ષણ Environment Education	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
----------------------------------	--	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – પર્યાવરણ શિક્ષણ અને જાળવણીને સમજે. – પર્યાવરણમાં પ્રદૂષણની સમસ્યાઓ અને તેના કારણો અને ઉપાયોને જાણે. – પર્યાવરણીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડના કાર્યની સમજ મેળવે. – જૈવિક વૈવિધ્ય અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સબંધ સમજે. – પર્યાવરણ શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ અને પર્યાવરણ સંરક્ષણને સમજે. – પર્યાવરણ જાગૃતિના કાર્યક્રમો યોજી શકે. – પર્યાવરણ જાગૃતિ અંગે શિક્ષકની ભૂમિકાને જાણે.
---------------------	--

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	પર્યાવરણ શિક્ષણ અને જાળવણી		25%
	1.1 પર્યાવરણનો અર્થ 1.2 પર્યાવરણ શિક્ષણની વિભાવના 1.3 કુદરતી સ્ત્રોતની જાળવણી (પાણી, જમીન અને જંગલોની જાળવણી)	<ul style="list-style-type: none"> – પ્રવાસ – પ્રોજેક્ટ – નિદર્શન 	
2	પ્રદૂષણ : સમસ્યાઓ તેના કારણો અને ઉપાયો		25%
	2.1 વૈશ્વિક સમસ્યાઓ – ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ – ઓઝોન પટમાં છિદ્રો – એસિડ રેઈન 2.2 સ્થાનિક સમસ્યાઓ – ક્ષાર પ્રવેશની સમસ્યાઓ – ધરતીકંપ અને સુનામી – અતિવૃષ્ટિ અને અનાવૃષ્ટિ 2.3 પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડના કાર્યો (રાજ્ય સ્તરે)	<ul style="list-style-type: none"> – પ્રોજેક્ટ – પ્રત્યક્ષ મુલાકાત – ઓડીયોવિડ્યુઅલ નિદર્શન 	
3	જૈવિક વૈવિધ્ય		25%
	3.1 જૈવિક વૈવિધ્ય અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સબંધ 3.2 જૈવિક વૈવિધ્ય પર ખતરો 3.3 જૈવિક વૈવિધ્યનું સંરક્ષણ માટેના પ્રયાસો અને તે માટે કાર્યરત સંસ્થાઓ (ગુજરાત સ્તરે)	<ul style="list-style-type: none"> – પ્રવાસ – પ્રોજેક્ટ – નિદર્શન 	

4	पर्यावरण शिक्षण अभ्यासक्रम अने पर्यावरण संरक्षण		25%
4.1	माध्यमिक शाळाना विद्यार्थीओ माटे पर्यावरण शिक्षणां हेतुओ	– प्रवास – प्रोजेक्ट	
4.2	माध्यमिक कक्षांना विद्यार्थीओ माटे पर्यावरणां अभ्यासक्रमां समाविष्ट बाबतो	– निदर्शन – अभ्यास	
4.3	पर्यावरण शिक्षणानो अन्य विषय साथे अनुबंध		
4.4	माध्यमिक शाळानां विद्यार्थीओ माटे पर्यावरण जागृतिना कार्यक्रमां		
4.5	पर्यावरण जागृति अंगे शिक्षकनी भूमिका		

प्रायोगिक कार्य (कोई अंक)

1	पर्यावरणनी जागृति माटे रेळीनुं आयोजन.
2	कोलेज कक्षांसे सेमिनार योजवो.
3	पर्यावरणने लगती विविध स्पर्धाओनुं आयोजन.
4	पर्यावरण साथे संलग्न विविध संस्थाओनी मुलाकात.
5	पर्यावरण जाणवणी अंगे डिबेटनुं आयोजन.
6	शाळा कक्षांसे पर्यावरण दिवसनी उजवणी.
7	शाळा कक्षांसे पर्यावरणना लाभा-लाभ अंगेना मोडल, चार्ट, डिस्मोनुं निदर्शन.

संदर्भ सूचि

1	संकलन ईसाट(1992) 'पर्यावरण रीयो-डी-जानवरोनी पृथ्वी' परिषद अेकसप्रेस.
2	द्विक्षित निलेश(1997). मानव भूगोल, युनि. ग्रंथ निर्माण बोर्ड, गु.रा.
3	त्रिवेदी मडेश(1994). "मानव अने पर्यावरण", भौगोलिक परिप्रेक्षमां, युनि. ग्रंथ निर्माण बोर्ड
4	पटेल केशवलाल(1998). 'कुदरती पर्यावरण' युनि. ग्रंथ निर्माण बोर्ड, गु.रा.
5	भायाणी, रमेश(1990). 'प्रदूषण अने पर्यावरण', प्रविण पुस्तक भंडार, राजकोट
6	पटेल, मडेश(2003). 'पर्यावरण', पोप्युलर प्रकाश, सुरत
7	गोयल एम.के.(2005). पर्यावरण अध्ययन, विनोद पुस्तक मंदिर, आगरा
8	शर्मा बी.ओल.(2007). 'पर्यावरण शिक्षा' ओपोलो प्रकाशन, जयपुर
9	सक्सेना(1998). 'पर्यावरण शिक्षा', आर्य बुक डिपो, नई दिल्ली.
10	केन्द्रिय प्रदूषण नियंत्रण बोर्ड, दिल्ली, 'पर्यावरण प्रदूषण', वैज्ञानिक अने तकनिकी
11	www.biology.arizona.edu
12	www.enaydopaedia.com
13	www.biology-online.org
14	www.nature.com
15	www.epa.gov
16	www.climatenews.com
17	www.law.pace.edu

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : EC – 5.2	કારકિંદી માર્ગદર્શન Career Guidance	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
----------------------------------	--	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – માર્ગદર્શનની સંકલ્પનાં સમજે. – માર્ગદર્શનનું શૈક્ષણિક મહત્ત્વ સમજે. – કારકિંદી માર્ગદર્શનનાં સિદ્ધાંતો સમજે. – કારકિંદી માર્ગદર્શનનાં પ્રાપ્તિસ્થાનો જાણે. – કારકિંદી માર્ગદર્શનની જુદી જુદી પદ્ધતિઓથી પરિચિત થાય.
---------------------	--

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	કારકિંદી માર્ગદર્શન		20%
	1.1 કારકિંદીનો અર્થ, કારકિંદી માર્ગદર્શન 1.2 સાંપ્રત પરિસ્થિતિમાં કારકિંદી માર્ગદર્શનની જરૂરિયાત 1.3 શૈક્ષણિક માહિતીનો અર્થ અને મહત્ત્વ	– વ્યાખ્યાન – મૂલાકાત – ચર્ચા	
2	કારકિંદી માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો		20%
	2.1 કારકિંદી માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો 2.2 માધ્યમિક / ઉચ્ચ માધ્યમિક શિક્ષણ સ્તરે કારકિંદી માર્ગદર્શનના ધ્યેયો 2.3 કારકિંદી માર્ગદર્શક શિક્ષકની લાયકાતો અને ફરજો	– મૂલાકાત – પરિસંવાદ – સેમિનાર	
3	કારકિંદી માહિતી : એકત્રીકરણ, ફાઈલીંગ અને વિતરણ		20%
	3.1 કારકિંદી માહિતીના પ્રકારો (પ્રાથમિક અને ગૌણ) 3.2 કારકિંદી માહિતીના પ્રાપ્તિસ્થાનો 3.3 કારકિંદી માહિતી એકત્રીકરણની રીતો 3.4 કારકિંદી માહિતીનું ફાઈલીંગ – પદ્ધતિઓ અને આદર્શ ફાઈલીંગના લક્ષણો 3.5 કારકિંદી માહિતી વિતરણની રીતો : કારકિંદી સપ્તાહ, કારકિંદી કોણ, વાર્તાલાપ અને કારકિંદી પ્રદર્શન	– સેમિનાર – વ્યાખ્યાન – સ્વાધ્યાય	

4	કારકિંદી માર્ગદર્શનની પ્રયુક્તિઓ અને ઉપકરણો		20%
4.1	કારકિંદી માર્ગદર્શનની પ્રયુક્તિઓ – પ્રશ્નાવલિ, અવલોકન, સામાજિકતામિતિ (સ્વરૂપ, ઉપયોગ, ફાયદા, મર્યાદા)	– કથન – પરિસંવાદ – જૂથ ચર્ચા – સ્વાધ્યાય	
4.2	કારકિંદી માર્ગદર્શનના ઉપકરણો (અર્થ, સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓ, બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટી, વ્યક્તિત્ત્વમાપન કસોટી (ગુજરાતી ભાષામાં ઉપલબ્ધ કસોટીનો પરિચય)		
4.3	કારકિંદી માર્ગદર્શનમાં મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીના સંચાલન અને અર્થઘટનમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો		
4.4	સંગૃહિત માહિતી પત્રક સ્વરૂપ અને કારકિંદી માર્ગદર્શનમાં તેની ઉપયોગિતા		
5	કારકિંદી માર્ગદર્શન અને વ્યવહાર		20%
5.1	ઘોરણ 9માં ચાલતા 'કારકિંદી માર્ગદર્શન કાર્યક્રમ'નો પરિચય (તાસ આયોજન, તાસમાં અપાતી માહિતી અને અમદાવાદ સ્થિત વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન સંસ્થાનો પરિચય)	– મૂલાકાત – વ્યાખ્યાન – સ્વાધ્યાય	
5.2	કારકિંદી માર્ગદર્શનમાં ટેકનોલોજીનો વિનિયોગ દર્શ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો, સીડી, ઈન્ટરનેટ, સામયિકો અને પુસ્તકોના ઉપયોગ દ્વારા વ્યવસાયની પ્રાપ્ત તકો અને થતા ફાયદા		

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

- 1 ગુજરાત રાજ્યમાં કાર્યરત માર્ગદર્શન કેન્દ્રોની યાદી તૈયાર કરે.
- 2 ગુજરાત રાજ્યમાં કાર્યરત માર્ગદર્શન કેન્દ્રો પૈકી કોઈ એક કેન્દ્રની મૂલાકાત લઈ તેની પ્રવૃત્તિઓ અને કાર્યપ્રણાલી વિશે અહેવાલ તૈયાર કરે.
- 3 ઘોરણ 12 પછી ઉચ્ચ અભ્યાસ માટેના કોઈ 10 ક્ષેત્રોની યાદી તૈયાર કરે.
- 4 શાળેય શિક્ષણ બાદ કારકિંદીના કોઈ દસ ક્ષેત્રોની યાદી તૈયાર કરે.
- 5 કોઈ એક વ્યાવસાયિક કેન્દ્રની મુલાકાત લઈ અહેવાલ તૈયાર કરે.
- 6 ઈન્ટર્નશિપ દરમિયાન વિવિધ કસોટીઓ પૈકી શિક્ષક સૂચિત કોઈ એક કસોટીનો વિદ્યાર્થીઓ પર અજમાયસ કરી અહેવાલ તૈયાર કરે.
- 7 ઈન્ટર્નશિપ દરમિયાન અથવા ગ્રામ શિક્ષણ દરમિયાન માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન સંદર્ભે અધ્યાપક સૂચિત કોઈ એક પ્રવૃત્તિ યોજી અહેવાલ રજૂ કરે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. ઓબરાય, ઇસ. સી. (1993). શૈક્ષિક તથા વ્યાવસાયિક નિર્દેશન ઇવ પરામર્શન, મેરઠ, લાયન બુક ડિપો.
2. મિશ્રા, ઇ. (2007). શૈક્ષિક તથા વ્યાવસાયિક નિર્દેશન, નઈ દિલ્લી, ઓમેગા પબ્લિકેશન
3. યુગલ, ઇસ. (1973) નિર્દેશન ઇવ. પરામર્શ. ચંદીગઢ, હરિયાણા હિન્દી ગ્રન્થ અકાદમી.
4. વર્મા, આર. ઇવ. ડાધ્યાય, આર. (1967). શૈક્ષણિક વ્યાવસાયિક નિર્દેશન, આગરા, વિનોદ પુસ્તક મંદિર
5. દેસાઈ, કે.જી. (1998). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શનની પ્રવિધિઓ (પ્રથમ આવૃત્તિ). અમદાવાદ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.
6. આચાર્ય, એમ. (2009). માર્ગદર્શન અને સલાહ, અમદાવાદ, અક્ષર પબ્લિકેશન.
7. Sharma, R. A. (2003). Fundamentals of Guidance and counseling. Meerut. Surya Publication.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : EC – 5.3	ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલી Indian Education System	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
----------------------------------	--	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	– ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલીને સમજે. – વૈદિક, મુસ્લિમ, જૈન અને બૌદ્ધ શિક્ષણ પ્રણાલીને સમજે.
---------------------	---

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	શિક્ષણ પ્રણાલી		25%
	1.1 વૈદિક શિક્ષણ 1.2 મુસ્લિમ શિક્ષણ 1.3 જૈન શિક્ષણ 1.4 બૌદ્ધિક શિક્ષણ	– વ્યાખ્યાન – સેમિનાર – પ્રોજેક્ટ	
2	સ્વાતંત્રતા પહેલાના શિક્ષણપંચ		25%
	2.1 મેકોલોની ભલામણ 2.2 વુડનો ખરીતો 2.3 હન્ટર કમીશન-ભલામણ 2.4 લોર્ડ કાર્જોન પંચ	– કથન – સ્વાધ્યાય – પ્રોજેક્ટ – સેમિનાર	
3	સ્વતંત્રતા બાદના શિક્ષણપંચ		25%
	3.1 રાધાકૃષ્ણ પંચ(1948-49) 3.2 માધ્યમિક શિક્ષણપંચ (1952-53) 3.3 કોઠારી પંચ (1964-66) 3.4 1986 NPE ની શિક્ષણની મુખ્ય ભલામણ	– જૂથ ચર્ચા – સેમિનાર – વ્યાખ્યાન	
4	શિક્ષણની સંસ્થાઓ		25%
	4.1 MHRDના કાર્યો 4.2 UGCનો અવકાશ (કાર્યક્ષેત્ર) અને કાર્યો 4.3 NCTEનો પ્રાદેશિક સંસ્થામાં રોલ 4.4 NAAC : ગુણવત્તામાં નિયંત્રણ	– વર્કશોપ – જૂથ ચર્ચા – સેમિનાર – અસાઈમેન્ટ	

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

- 1 કોઈપણ સંસ્થાના NAAC-SSR રિપોર્ટનો અભ્યાસ કરે.
- 2 વૈદિક અને મુસ્લિમ શિક્ષણનો તુલનાત્મક અભ્યાસ.

સંદર્ભ સૂચિ

1. Chaube, S.P. (1997). Philosophical and Sociological Foundation of Education. Ravi, Noudarnalya, 5th rev. ed. Agra.
2. Lakshmi, T.K.S. and M.S.Yadav, "Education : its Evolving Characteristics", in New Frontiers in Education, Vol XXII, No. 4, Oct-Dec., 1992
3. Mathur, S.S. (1997), Sociological Approach to Indian Education. Vinod Pustak Mandir, Agra, 10th Ed.
4. Mohanty, Jagannath, Studies in Distance Education, Deep and Deep Publication Pvt. Ltd., New Delhi, 2001.
5. Pandey, R.S. (2001), Principles of Education. Vinod Pustak Mandir, Agra.
6. pandey, R.S. (1992), National Policy on Education, Horizon Publishers, Allahabad.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : EC – 5.4	સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ અંતર્ગત યોગ Physical and Health Underlying In Yog	કુલ ગુણ : 50 Credit : 3 Hours : 45
----------------------------------	---	--

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> – શરીર અને મનના સ્વાસ્થ્ય માટે યોગશિક્ષણનું મહત્ત્વ સમજે. – મહર્ષિ પતંજલિએ અષ્ટાંગયોગમાં દર્શાવેલ યમ અને નિયમ દ્વારા નૈતિક ગુણોનો વિકાસ કરે. – યોગાસનો કરવાની પદ્ધતિ જાણી તે પ્રમાણે વિવિધ આસનો કરે અને તેનાથી થતા ફાયદાને સમજે. – પ્રાણાયામ કરવાની પદ્ધતિ જાણી તે પ્રમાણે વિવિધ પ્રાણાયામ કરે અને તેનાથી થતા ફાયદા વિશે સમજ કેળવે. – ધ્યાનનું મહત્ત્વ સમજી ધ્યાન કરે અને તેના દ્વારા માનસિક શાંતિનો અનુભવ કરે. તણાવ થવા માટેના કારણો જાણી તેના નિવારણ માટેની પ્રક્રિયા સમજે.
---------------------	---

એકમ ક્રમાંક	સૈદ્ધાંતિક કાર્ય	અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા	ગુણભાર
1	સ્વાસ્થ્ય		25%
	1.1 સ્વાસ્થ્યનો અર્થ, વ્યાખ્યા 1.2 સ્વાસ્થ્યના પ્રકાર : શારીરિક, માનસિક અને સામાજિક 1.3 વ્યાયામ દ્વારા સ્વાસ્થ્ય વિકાસનું મહત્ત્વ	– વ્યાખ્યાન – સેમિનાર	
2	પ્રાથમિક સારવાર		25%
	2.1 પ્રાથમિક સારવારનો અર્થ અને મહત્ત્વ 2.2 રમત દરમ્યાન થતી શારીરિક ઈજાઓ અને તેની સારવાર 2.3 રમત ગમત દ્વારા માનસિક તનાવ મુક્તિ અંતર્ગત : નિખાલસતા, ખેલદીલી, સંઘભાવના, નિડરતા	– કથન – સ્વાધ્યાય	

3	યોગ અને પ્રાણાયામની સંકલ્પના		25%
	3.1 યોગ : અર્થ, સંકલ્પના અને મહત્ત્વ 3.2 યોગની આઠ શીખ : અષ્ટાંગ યોગ 3.3 પ્રાણાયામ : અર્થ, સ્વરૂપ અને માનસ સાથે સંબંધ પ્રાણાયામના પ્રકાર : કપાલભાતી, ભસ્ત્રીકા, સૂર્યભીન, ભ્રામરી, ચંદ્ર ભંદત, અનુલોમ વિલોમ	– જૂથ ચર્ચા – સેમિનાર	
4	ધ્યાન		25%
	4.1 ધ્યાનની સંકલ્પના, પ્રક્રિયા અને મહત્ત્વ 4.2 માનસિક તણાવનો અર્થ, કારણો તણાવ યુક્તિમાં યોગની ભૂમિકા 4.3 પદ્માસન, વજ્રાસન, તવાસન, સૂર્ય નમસ્કાર, ઉત્તાનપાદાસન, પલન પૂકતાસન, વક્રાસન, નવકાસન, ભૂજકાંસન 4.4 સલભાસન, સર્વાંગાસન, કલ્લાસન, ધનુરાસન, સવાસન	– વર્કશોપ – જૂથ ચર્ચા	

પ્રાયોગિક કાર્ય (કોઈ એક)

1	યોગકેન્દ્રની મુલાકાત લઈ તેમાં ચાલતી પ્રવૃત્તિઓની સમીક્ષા કરી અહેવાલ તૈયાર કરે.
2	વિવિધ પ્રકારના આસનોનું નિદર્શન કરે.
3	વિવિધ પ્રકારના પ્રાણાયામ અને ધ્યાનનું નિદર્શન કરે.
4	ધ્યાન કરવાની પ્રક્રિયા દરમિયાન થતા અનુભવો વિશે પ્રતિભાવો મેળવી અહેવાલ તૈયાર કરે.
5	શરીરના વિવિધ તંત્રો ઉપર યોગની અસર વિશે તજજ્ઞની મુલાકાત લઈ અહેવાલ તૈયાર કરે.

સંદર્ભ સૂચિ

1.	સ્વામી અધ્યાત્માનંદજી (2008) : યોગ એ જ જીવન. અમદાવાદ : ગુજરાત ટાઈમ્સ પ્રકાશન.
2.	રાવલ સી.સી. : યોગ અને સ્વાસ્થ્ય. અમદાવાદ : સ્વામી શિવાનંદ જ્ઞાનયજ્ઞનિધિ.
3.	પટેલ શિવાભાઈ ઝવેરભાઈ (1983) : યોગાસન સેલ્ફ ટીચર, ચકલાસી, જિ.ખેડા, શિવાયોગનિકેતન
4.	પટેલ માણેકલાલ મફતલાલ (1992) : 100 વર્ષ નીરોગી રહો., અમદાવાદ : ગૂર્જર ગ્રંથ કાર્યાલય
5.	પટેલ માણેકલાલ મફતલાલ (1992) : સતત નીરોગી રહો., અમદાવાદ : ગૂર્જર ગ્રંથ કાર્યાલય
6.	પટેલ સ્નેહલ (1998) : ઋષિ સંદેશ, અમદાવાદ : ઋષિ સાંસ્કૃતિક વિદ્યા કેન્દ્ર.
7.	પટેલ છોટુભાઈ આર. (2001) : આસનો, યોગ અને અનુભવ, વલ્લભ વિદ્યાનગર : વલય પ્રકાશ. તૃતીય આવૃત્તિ.
8.	સ્વામી આધ્યાત્માનંદ (2000) : યોગ અને આરોગ્ય, અમદાવાદ : ગૂર્જર ગ્રંથ રત્ન કાર્યાલય.
9.	આચાર્ય વિષ્ણુપ્રસાદ અને આચાર્ય જનકભાઈ (2008) : યોગ અને આરોગ્ય, અમદાવાદ : યોગ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન.

10. स्वामी विवेकानंद (2004) : राजयोग, राजकोट : श्री रामकृष्ण आश्रम.
11. श्री श्री रविशंकर (2006) : योगसार उपनिषेद, बेंगलोर : व्यक्ति विकास केन्द्र, इन्डिया, पब्लिकेशन डिविजन
12. पटेल प्रहलादभाई आर. (2007) : वैज्ञानिक योग... प्राणायाम, अमदावाद : विश्व कल्याण संस्था.
13. पटेल प्रहलादभाई आर. (2008) : नैसर्गिक ध्यान-मेडिटेशन, अमदावाद : विश्व कल्याण संस्था.
14. देसाई दीप्ति એમ. (1993) : गृहविज्ञान शिक्षण, अमदावाद : मयूर प्रकाशन
15. ભાણદેવ (2002) : યોગ વિદ્યા, રાજકોટ : પ્રવીણ પુસ્તક ભંડાર.
16. પટેલ સતીશ (2004) : આરોગ્યની આસપાસ, ભાવનગર : ઈન્ડિયન મેડિકલ એસોસિએશન, મોરબી બ્રાન્ચ.
17. રાજલક્ષ્મી આર. (1978) : પ્રયુક્ત પોષણ, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ – ગુજરાત રાજ્ય.
18. વચ્છરાજાની ભદ્રાયુ (1994) : આહાર અને આરોગ્ય, અમદાવાદ : ગૂર્જર પ્રકાશન.
19. બિમાનજી યોગાચાર્યશ્રી (2003) : પ્રાણાયામ માર્ગદર્શિકા, અમદાવાદ : મહર્ષિ પતંજલિ યોગ સંસ્થાન.
20. બિમાનજી યોગાચાર્યશ્રી (2002) : યોગાસન માર્ગદર્શિકા.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા : ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી – જૂનાગઢ

બી.એડ્. : દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : સેમેસ્ટર – 4

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક : EPC 4	ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની વિવેચનાત્મક સમજ Critical Understanding of ICT	કુલ ગુણ : 75 Credit : 6 Hours : 90
-------------------------------	---	--

નોંધ

1	પ્રસ્તુત પ્રશ્નપત્રનું અધ્યયન અધ્યાપન નીચે દર્શાવ્યા પ્રમાણે ચારેય સત્ર દરમિયાન થશે.
2	પ્રસ્તુત પ્રશ્નપત્રનું અધ્યાપન-મૂલ્યાંકન સંપૂર્ણપણે પ્રાયોગિક પદ્ધતિએ થશે.
3	સૈદ્ધાંતિક બાબતોની સમજ માટે જરૂરી વ્યાખ્યાન, તજજ્ઞીય વ્યાખ્યાન કે કાર્યશાળાનું આયોજન કરવામાં આવશે.
4	મૂલ્યાંકન માટે અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ બાબતોની પ્રાયોગિક પરીક્ષા લેવાશે.

હેતુઓ

પ્રશિક્ષણાર્થી.....	<ul style="list-style-type: none"> - ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી અને મલ્ટીમિડિયાનો શિક્ષણમાં ઉપયોગ સમજે. - ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીનું મહત્ત્વ સમજે. - ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીનું શિક્ષણ ક્ષેત્રે ઉપયોજન કરે. - ઈન્ટરનેટનો શિક્ષણમાં ઉપયોગ કરે.
---------------------	---

એકમ ક્રમાંક	પ્રાયોગિક કાર્ય	ગુણભાર 75%
1	Type Action research report in word.	
2	Prepare result sheet in excel with formula	
3	Prepare Power Point presentation with animation.	
4	Google account creation.	
5	Create a Blog.	
6	Burning CD	
7	Creat PDF File.	
8	Printer & other utility software installation.	
9	Registration on IRCTC & Book your rail ticket.	

સંદર્ભ સૂચિ

1. April, Marine & others Internet : getting started, New Jersey : PTR Prentice Hall, Englewood cliffs.
2. Brenden Tangney (1998), Local area Networks and their applications. UK : Brenden Tangney prentice Hall, International LTD.
3. Chauhan, N. B. & Others, Information Technology for Agricultural Production, Education & Management. Delhi : Satish serial publishing house Express tower, Azadpur.
4. Julio sanchez, Maria P. canton(1992), IBM micro computer Assembly L. in 10 programming lesson. New Jersey : prentice Hall, Englewood cliffs.
5. Mujibul Hasan Siddiqui (2007), Technology in Teacher Education. New Delhi : APH Publishing corporation Ansari Road, Dariya ganj.
6. T.M.Samuel, maria Samuel (2008), Handbook of I.T. New Delhi : Commonwealth publication Ansari road.
7. V.P.Ramanujam (1st edition 2001), Computer education. New Delhi : Amittal publication, Dariya ganj.
8. અંબાસણા અનિલ, નેટવર્ક ટેકનોલોજી, રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી
9. અંબાસણા અનિલ, તમારા કમ્પ્યુટરને ઓળખો, રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી
10. www.gujaratvidyapith.org
11. www.gseb.org
12. www.gcert.gujarat.gov.in
13. www.ncert.org
14. <http://nroer.gov.in>

વિષયવસ્તુ અભ્યાસક્રમ School Subject (SSC)

વિષય	સેમેસ્ટર - 1	સેમેસ્ટર - 2	સેમેસ્ટર - 4
ગુજરાતી	ધોરણ - 7નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 1 મુજબ	ધોરણ - 8 નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 1 મુજબ	ધોરણ - 9માંથી પાઠ 1 થી 12 પાઠ વ્યાકરણ પરિ. 1 મુજબ
હિન્દી	ધોરણ - 7નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 2 મુજબ	ધોરણ - 8 નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 2 મુજબ	ધોરણ - 9માંથી પાઠ 1 થી 12 પાઠ વ્યાકરણ પરિ. 2 મુજબ
સંસ્કૃત	ધોરણ - 7નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 3 મુજબ	ધોરણ - 8 નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 3 મુજબ	ધોરણ - 9માંથી પાઠ 1 થી 10 પાઠ વ્યાકરણ પરિ. 3 મુજબ
અંગ્રેજી	ધોરણ - 7નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 4 મુજબ	ધોરણ - 8 નાં સેમે. - 1 અને 2 વ્યાકરણ પરિ. 4 મુજબ	ધોરણ - 9માંથી યુનિટ 1 થી 6 અને 1 અને 2 કાવ્ય વ્યાકરણ પરિ. 4 મુજબ
ગણિત	ધોરણ - 7 (સેમ-1) Ch - 5 સમાંતર રેખાઓ Ch - 6 બહુપટ્ટીઓ ધોરણ - 7 (સેમ-2) Ch - 1 ધાત ધાતાંક Ch - 2 સાદું વ્યાજ ધોરણ - 8 (સેમ-1) Ch - 2 સંમેય ધાતાંક Ch - 6 ચતુષ્કોણ ધોરણ - 8 (સેમ-2) Ch - 3 કામ અને મહેનતાણું Ch - 4 અવયવીકરણ-1	ધોરણ - 9 Ch - 1 ગણક્રિયા Ch - 3 બહુપટ્ટી Ch - 5 દ્વિયલ સુરેખ સમીકરણ Ch - 11 સમાંતરબાજુ ચતુષ્કોણ અને ત્રિકોણના ક્ષેત્રફળ Ch - 12 વર્તુળ Ch - 14 હેરોનનું સૂત્ર Ch - 15 પૃષ્ઠફળ અને ઘનફળ Ch - 16 આંકડાશાસ્ત્ર	ધોરણ - 10 Ch - 3 દ્વિયલ સુરેખ સમીકરણ - યુગ્મ Ch - 4 દ્વિઘાત સમીકરણ Ch - 5 સમાંતર શ્રેણી Ch - 6 ત્રિકોણની સમરૂપતા Ch - 7 સમરૂપતા અને પાયથાગોરસ Ch - 9 ત્રિકોણમિતી Ch - 13 વર્તુળ સંબંધિત ક્ષેત્રફળ
વિજ્ઞાન	ધોરણ - 7 (સેમ-1) Ch - 1 ચુંબકના ગુણધર્મો Ch - 7 ગતિ, બળ અને ઝડપ ધોરણ - 7 (સેમ-2) Ch - 7 તત્વ-સંયોજન-મિશ્રણ Ch - 12 પોષણશ્રેણી અને આહારકડી ધોરણ - 8 (સેમ-1) Ch - 3 આધુનિક ખેતી Ch - 5 ચેતાતંત્ર અને અંતઃસ્ત્રાવીગ્રંથિ ધોરણ - 8 (સેમ-2) Ch - 2 આણ્વિક રચના Ch - 5 પ્રજનનતંત્ર અને ઉત્સર્જનતંત્ર	ધોરણ - 9 ભાગ - 1 Ch - 3 ગુરુત્વાકર્ષણ બળ Ch - 5 પરમાણુ બંધારણ Ch - 8 પ્રાણીપેશી Ch - 9 આપણે શા માટે માંદા પડીએ છીએ ? ધોરણ - 9 ભાગ - 2 Ch - 2 તરંગગતિ અને ધ્વનિ Ch - 5 રાસાયણિક પ્રક્રિયા Ch - 7 સજીવોમાં વિવિધતા - 2 Ch - 8 નૈસર્ગિક સંપત્તિ	ધોરણ - 11 Ch - 2 પ્રકાશ : પરાવર્તન અને વક્રિભવન Ch - 4 વિદ્યુત Ch - 6 ભ્રમણાંક Ch - 7 એસિડ બેઈઝ અને ક્ષાર Ch - 11 કાર્બનિક સંયોજન Ch - 13 સજીવોમાં વહન, પરિવહન અને ઉત્સર્જન Ch - 16 આનુવંશિકતા અને ઉત્ક્રાંતિ Ch - 18 નૈસર્ગિક સ્ત્રોતોની જાળવણી

સામાજીક વિજ્ઞાન	ઘોરણ - 7 સેમે. - 1 માંથી 1, 2, 4, 5, 6 સેમે. - 2 માંથી 1, 2, 4, 5, 9	ઘોરણ - 8 સેમે. - 1 માંથી 1, 2, 4, 5, 6 સેમે. - 2 માંથી 1, 2, 3, 5, 6	ઘોરણ - 9 પાઠ - 1, 2, 3, 5, 6, 13, 15, 16, 17, 18
નામાના મૂળત વો	ઘોરણ - 11 ભાગ - 1	ઘોરણ - 11 ભાગ - 2 પ્રકરણ - 1, 2, 3, 5, 8, 11	ઘોરણ - 12 ભાગ - 1 પ્રકરણ - 1,3 ભાગ - 2 પ્રકરણ - 1,4,5,6
અર્થશાસ્ત્ર	ઘોરણ - 11 પ્રકરણ - 1 થી 5	ઘોરણ - 11 પ્રકરણ - 6 થી 11	ઘોરણ - 12 પ્રકરણ - 1 થી 6
વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન	ઘોરણ - 11 પ્રકરણ - 1 થી 6	ઘોરણ - 11 પ્રકરણ - 7 થી 11	ઘોરણ - 12 પ્રકરણ - 1 થી 7

નોંધ :

1. ઘોરણ - 7, 8, 9, 10, 11 અને 12નો અભ્યાસક્રમ એટલે પ્રત્યેકમાં સમગ્ર વર્ષનો બંને સેમેસ્ટર/ભાગનો અભ્યાસક્રમ સમજવો અને જ્યાં પ્રકરણનો ઉલ્લેખ કરેલ છે ત્યાં જે-તે પ્રકરણ જ ગણવા.
2. ભાષાનાં વિષયોમાં પરિશિષ્ટ મુજબનો વ્યાકરણનો સમાવેશ કરવો.
3. ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્ય પુસ્તક મંડળ - ગાંધીનગર દ્વારા અભ્યાસક્રમમાં ફેરફાર થતાં બી.એડ. સેલ્ફ સ્ટડી કોર્ષના અભ્યાસક્રમમાં ફેરફારને અવકાશ રહેશે.

પરિશિષ્ટ – ૧
ગુજરાતી વિષયવસ્તુ

✿ પ્રશ્નપત્ર – કુલ ગુણ – 35 = વિષયવસ્તુ – 25 ગુણ + લેખન તથા વ્યાકરણ – 10 ગુણ

નોંધ : પૂરક વાચન અને સ્વ-અધ્યયનમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહીં.

ગુજરાતી વ્યાકરણ અને લેખન

✿ સેમેસ્ટર – I

- સમાનાર્થી અને વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો
- જોડણી
- સંયોજકો
- શબ્દકોશ અનુસાર શબ્દનો ક્રમ
- વિરામચિહ્નો
- શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ
- સંજ્ઞા અને તેના પ્રકારો
- અર્થવિસ્તાર / વિચાર વિસ્તાર

✿ સેમેસ્ટર – II

- દ્વિવચક અને સ્વાનુકારી શબ્દો
- સર્વનામ અને તેના પ્રકારો
- વિશેષણ અને તેના પ્રકારો
- સમાસ અને તેના પ્રકારો
- મુદ્દા પરથી વાર્તાલેખન અને શીર્ષક

✿ સેમેસ્ટર – IV

- રૂઢીપ્રયોગો અને કહેવતો
- વાક્ય અને તેના પ્રકારો
- પદ્ધતિ અને પદ-સંવાદ
- અલંકાર અને તેના પ્રકારો
- નિબંધલેખન

परिशिष्ट - २
हिन्दी विषयवस्तु

✱ पाठ्यपुस्तक गुण : २५

व्याकरण और लेखन : १०

सत्र - १	कक्षा - ७	(प्रथम और द्वितीय सत्र)
सत्र - २	कक्षा - ८	(प्रथम और द्वितीय सत्र)
सत्र - ३	कक्षा - ९	(प्रथम और द्वितीय सत्र)

स्व-अध्ययन विभाग से प्रश्नों का समावेश न करे ।

✱ सेमेस्टर - १

- हिज्जे शुद्ध कीजिये
- शब्दकोश अनुसार शब्दकम
- मुहावरे और कहावते
- लिंग और वचन
- संज्ञा (अर्थ एवं भेद)
- समानार्थी - विरुद्धार्थी शब्द
- प्रारूप के आधार - कहानी लेखन

✱ सेमेस्टर - २

- शब्दसमूह के लिए एक शब्द
- विशेषण
- सर्वनाम
- उपसर्ग
- प्रत्यय

✱ सेमेस्टर - ४

- विरामचिह्न
- क्रिया के काल
- कारक
- कर्तृवाचक संज्ञा / भाववाचक संज्ञा
- समास
- निबंधलेखन / अहवाल (रिपोतार्ज)

परिशिष्ट – 3
संस्कृत विषयवस्तु

✱ प्रश्नपत्र – कुल गुण – 35 = विषयवस्तु – 25 गुण + लेखन तथा व्याकरण – 10 गुण

नोंध : पूरक वाचन अने स्व-अध्ययनमांथी प्रश्नो पूछवा नही.

गुजराती व्याकरण अने लेखन

✱ सेमेस्टर – I

- वर्तमान परस्मैपदना रूपो
- प्रश्न वाक्यो
- अकवचन / बहुवचन
- संधी – जोडो अने छोडो
- समय
- संख्या – 1 थी 40

✱ सेमेस्टर – II

- भूतकाल / भविष्यकाल
- धातुना रूपान्तरणो अनावो
- क्रियापद आधारित शब्दो
- प्रश्नवाक्य अनावो
- समानार्थी / विरुद्धार्थी
- शब्दो परथी वाक्य अनावो
- संधी
- अव्यय
- संबंधक भूतकृत – उत्वर्थ, विद्यर्थ
- समय
- संख्या 1 थी 100
- वर्षापट
- विभक्ति परियय
- सर्वनाम
- नामपद / क्रियापद
- पुरुष – वचन
- गण परियय – प्रथम त्रय समू' 1, 4, 6 अने 10
- सामासिक शब्दो

✱ सेमेस्टर – IV

अभ्यास – 4 थी 9

पाठ – 1 थी 10

परिशिष्ट – ४
ENGLISH CONTENT

✿ **SEMESTER – 1**

- STANDARD 7 (SEM I AND II) TEXT BASED QUESTIONS : 25 MARKS
(20 MARKS TEXT BASED + 5 MARKS TASK / ACTIVITIES SUGGESTED IN THE TEXTBOOK)
- GRAMMER AND COMPOSITION BASED QUESTIONS : 10 MARKS
(QUESTIONS FROM FOLLOWING POINTS)
  - ◆ PAPER OF SPEECH
  - ◆ PUNCTUATION
  - ◆ ARTICLES
  - ◆ TYPES OF PRONOUNS
  - ◆ TENSES
  - ◆ WORD FORMATION
  - ◆ QUESTION TAG
- COMPOSITION POINTS
  - ◆ DILOGUE WRITING
  - ◆ COMPREHENSION (UNSEEN PASSAGE)
  - ◆ LETTER WRITING

✿ **SEMESTER – 2**

- STANDARD 8 (SEM I AND II) TEXT BASED QUESTIONS : 25 MARKS
(20 MARKS TEXT BASED + 5 MARKS TASK / ACTIVITIES SUGGESTED IN THE TEXTBOOK)
- GRAMMAR AND COMPOSITION BASED QUESTIONS : 10 MARKS
(QUESTIONS FROM FOLLOWING POINTS)
  - ◆ CONJUNCTIONS
  - ◆ ACTIVE-PASSIVE VOICE
  - ◆ MODAL AUXILIARIES
  - ◆ PREPOSITION
  - ◆ CAUSAL VERBS
  - ◆ DEGREES OF COMPARISON
- COMPOSITION POINTS
  - ◆ ESSAY WRITING
  - ◆ STORY WRITING
  - ◆ COMPREHENSION (UNSEEN PASSAGE)

✿ **SEMESTER – 4**

- STANDARD 9 (SEM I AND II) TEXT BASED QUESTIONS : 25 MARKS
(20 MARKS TEXT BASED + 5 MARKS TASK / ACTIVITIES SUGGESTED IN THE TEXTBOOK)
- GRAMMAR AND COMPOSITION BASED QUESTIONS : 10 MARKS
(QUESTIONS FROM FOLLOWING POINTS)
  - ◆ DIRECT – INDIRECT SPEECH
  - ◆ CLAUSES AND PHRASES
  - ◆ TRANSFORMATION OF SENTENCES
  - ◆ SYNTHESIS
- COMPOSITION POINTS
  - ◆ APPLICATION WRITING
  - ◆ REPORT WRITING
  - ◆ COMPREHENSION (UNSEEN PASSAGE)

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી બી.એડ્. પ્રશ્નપત્ર માળખું

70 ગુણના પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ક્રમ	ગુણ (1 પ્રશ્નના)	પ્રશ્નની સંખ્યા	ઉત્તર આપવાના પ્રશ્નો	ગુણ (વિકલ્પ સાથે)	ગુણ (વિકલ્પ વિના)
1	01	10	10	10	10
2	02	12	10	24	20
3	40	07	06	28	24
4	08	03	02	24	16
	કુલ	32	28	86	70

- પ્ર.1 નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ – 10
 પ્ર.2 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (12 માંથી 10) ગુણ – 20
 પ્ર.3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 06 પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (7 માંથી 6) ગુણ – 24
 પ્ર.4 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 02 પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ લખો. (3 માંથી 2) ગુણ – 16
 કુલ ગુણ – 70

35 ગુણના પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ક્રમ	ગુણ (1 પ્રશ્નના)	પ્રશ્નની સંખ્યા	ઉત્તર આપવાના પ્રશ્નો	ગુણ (વિકલ્પ સાથે)	ગુણ (વિકલ્પ વિના)
1	01	05	05	05	05
2	02	06	05	12	10
3	04	06	05	24	20
	કુલ	17	15	41	35

- પ્ર.1 નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ – 05
 પ્ર.2 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 05 પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (6 માંથી 5) ગુણ – 10
 પ્ર.3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 04 પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ લખો. (6 માંથી 5) ગુણ – 20
 કુલ ગુણ – 35